

ABONAMENTUL

Pe un an . 24 Cor.
Pe jum. an . 12 .
Pe o lună . 2 .

Nrul de Duminecă

Pe un an . 4 Cor.
Pentru România și :
America . . 10 Cor.

Nrul de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA :
Miksa utca 2—3.

INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.

Manuscripte nu se ina-
poiază.

Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Probleme culturale.

(R.) Răspândirea, prin cercuri cât mai largi, a culturii naționale, este problema de capetenie, ce trebuie să deslege mai marii neamului românesc. Singure numai autoritățile bisericești și școlare, oricât devotament și râvnă ar depune, n'ar putea să deslege desăvârșit această complexă problemă, ci e necesar ca inițiativa privată pornită din sînul neamului, să-și iee și ea partea de muncă.

Iată de ce am atribuit întotdeauna o importanță mare societăților noastre culturale, (Asociațiunei transilvane, Fondului de teatru, Asociațiunei naționale aradane și Societății culturale din Maramureș) și în totdeauna am făcut o propagandă pentruca publicul nostru să sprijinească cu tot devotamentul diferitele societăți culturale și reuniunile de femei și învățătoarești.

În mijlocul atâtor frământări și prigoniri politice și mai ales acum, după ce s'au adus legi cu scopul să dea lovitura de moarte instituțiilor noastre culturale, rolul sus-arătatelor reuniuni crește în importanță și misiunea lor este să contrabalanseze, pe cale privată, și să paralizaze încercările stăpînirii de a ne supune culturile streine de firea și originea noastră.

Am salutat deci cu sinceră însuflețire adunarea generală ce a ținut în Arad, în luna Februarie Asociația națională aradană. Pentru Arad și provincie, aici la hotarele apusene ale românismului, reculegerea aceasta

culturală este de însemnătate cu atât mai mare, cu cât nicăiri poporul român nu este mai amenințat în existența lui națională, de cum este aici, unde sute de mii de români trăiesc amestecați și în contact direct cu ungurii, ale căror reuniuni culturale («Kultur-egylet» «Nemzeti szövetség», «Délmagyarországi művelődési egylet etc.) au scopul mărturisit să facă între români propagandă ungurească, scop pentru care în afară de măsurile oficioase guvernul mai pune la dispoziția acestor reuniuni și sume enorme de bani.

Chip de a ne apăra nu avem decât răspândind și întărind cultura națională în sînul societății românești făcând ca fiecare familie românească să fie altar al limbei, cugetării și simțirii românești, ceea ce nu s'ar putea ajunge fără concursul prețios al femeilor române.

Iată de ce în viața noastră națională, reconstituirea »Reuniunii femeilor române« ni-s'a părut un eveniment demn de a fi salutat cu bucurie de toți românii cu pricere și simțire.

Iar avântul ce a luat această reuniune într'una interval atât de scurt este o dovadă, că bravele femei române din Arad și comitat, nu numai înțeleg și sunt pătrunse de înalta lor chemare, ci și au entuziasmul necesar și energia cuvenită pentru a pune în aplicare programul activității ce trebuie să desvolte fiecare reuniune de femei. Serbările culturale ce se vor aranja în Dumineca Tomii, într'adevăr nu vor fi de caracter local, ci cu efect bine'ăcător pentru întreaga

viață culturală a românilor, pentrucă nu va fi vorba simplu numai de o serbare, care să adune la un loc pe o singură zi pe românii din Arad și jur, ci o serbare, care pe de-o parte să încălzească și să adune la un loc pe românii de pretutindeni, iar de altă parte comitetul reuniunii urmărește un scop înalt, care realizat, va avea un efect durabil în viitor și va contribui într'o măsură largă la întărirea culturii noastre naționale.

Știm anume cu toții, că scopul cel mai apropiat al reuniunii femeilor din Arad, este să adune un fond pentru ca actuala școală de fete, să ajungă a fi instalată, într'un local propriu, modern, iar însași școala, în ce privește învățământul să primească o organizare mai largă, ca pe deoparte să corespundă tuturor cerințelor legii, iar pe de altă parte să exercieze asupra publicului românesc o influență și o atracțiune în așa măsură cum e Sibiiul pentru Ardeal.

Salutăm deci cu bucurie activitatea febrilă ce comitetul reuniunii femeilor dezvoltă pentru realizarea cu o zi mai înainte a scopului nobil ce urmărește și atragem de pe acum luarea aminte a tuturor românilor de bine, îndemnându-i, ca fiecare în cercul său de influență, sărac și bogat să dea tot concursul contribuind astfel ca serbarea dela Dumineca Tomii să ia proporțiunile unui eveniment cultural, care în istoria vieții noastre naționale să fie înscris cu litere de aur.

FOIȚA ZIARULUI «TRIBUNA».

Foileton științific.

Schimbări în Lună.

Decând ochianele moderne s'au perfecționat așa că suprafața lunei se vede cu ele foarte aproape de noi, distingându-se văile, munții, craterile vulcanilor, de atunci astronomii au băgat de seamă că topografia lunei se schimbă destul de des. Cauzele acestor schimbări nu se cunosc, dar se caută să li-se dea explicațiuni științifice, comparând diferitele fotografii ale lunei făcute în diferite epoci.

*

Persoanele cari se ocupă cu observațiile lunare — selenografi — anunță adeseori lumii științifice schimbări topografice pe lună, cari se observă din când în când. Selenografii după ce desemnaseră cu multă băgare de seamă o parte din regiunea lunară, cu toate detaliile ei cele mai mărunte ce se văd în câmpul visual al telescopului, au văzut după un oare care timp că partea aceea desemnată se schimbă și numai era aceeași :

În unele părți ale lunei, cunoscute perfect de bine, au văzut apărând cratere cari nu fuseseră văzute de nici un observator. Formația lor deci ar fi recentă și dela 1876 până astăzi s'au văzut multe schimbări de acestea. În anul 1876, în marea Vaporilor (mările acestea durează din-

tr'un timp trecut, dar urmele lor se văd încă foarte bine) și în tot lungul unui râu care a existat, s'a descoperit un cerc de un diametru de 4 kilometri și jumătate, fără ca acest cerc să fi fost desemnat pe hărțile cari existau mai dinainte. Acum de curând, Pickering a observat în cercul Platone cum s'a format un crater aproape văzând cu ochii. Dimensiunea acestui crater este de mai bine de 4 kilometri.

Privirile selenografilor s'au îndreptat foarte des asupra vastului cerc Platone, din cauza deselor schimbări ce se produc acolo. Lucrurile acestea, cu drept cuvânt minunate au dat loc la o mulțime de discuții și opinii. Negreșit că nu se poate admite că pe satelitul nostru se formează astăzi vulcani din cauza erupției materiilor în condescențe provenite din centrul lunei. Nu, căci Luna pare că a trecut prin toate fazele vieții sale astrale și a ajuns în starea de azi, pustie și rece, iar viața organică pare moartă pentru vecie.

Astăzi, rezultatul tuturor studiilor cosmologice, concludă că acest astru, ce în vremuri era incandescent ca toate celelalte, a ajuns la o răcire completă, sau cel puțin, căldura sa internă, s'a concentrat în centrul său în așa mod că nu mai poate da loc la noi formațiuni vulcanice sau la schimbări geologice. Moartea lunei este evidentă. Ia este de 49 de ori mai mică decât pământul, deci trebuie să se fi răcit într'un period de timp de patru ori mai repede. Pe de altă parte lipsa de apă în mările sale (cari astăzi se chiamă de cătră selenografi mări tocmai pentru că se găsesc semne de existența apelor;) lipsa de at-

mosferă, sunt probe evidente că viața pe Lună trebuie să fie complet dispărută.

*

Un alt exemplu : în marea lui Neptun este un crater de 6000 de metri de diametru, care din anul 1830 până azi se vede câte odată perfect de clar, iar câte odată, cu toate cercetările făcute, nu se vede de fel. Pentru ce acest curios fenomen !

Explicația s'a dat astfel : vulcanii după Lună, din când în când, fumegă și fumul lor, înălțat d'asupra (spre noi cum ne uităm noi la Lună) îl împiedică privirilor noastre. Acelaș fenomen se vede perfect de bine, dacă s'ar trece cu balonul peste Vezuv, când acesta ar fi în activitate, fumegând. Însă concluziunile acestor teorii sunt cu totul în opoziție de păreri cari s'au emis asupra satelitelui nostru și cari conchid la o completă răcire și mineralizare a lunei.

*

S'au mai văzut și alte schimbări în suprafața lunei, ale căror cauze sau origini s'ar explica mult mai bine prin vîrsta cosmică a lunei decât prin activitatea vulcanică.

În marea Fecundității, sunt două cratere unul lângă altul, cari după ce au fost examinate cu multă atenție mai bine de 300 de ori, s'au văzut de-odată diformate de tot.

În craterul Eudoxiu, era o ridicătură liniară, naltă de făcea o umbră foarte bine pronunțată;

Alianță între Austro-Ungaria și Turcia?
Ziarul «Echo de Paris» este informat despre planul unei viitoare alianțe militare a monarhiei noastre cu Turcia. Planul se crede, că ar fi dat de Germania. În înțelesul acestei alianțe Turcia ar fi obligată să-și sporiască puterea armată dela granițele Rusiei, Bulgariei și Greciei, și să facă mai multe întărituri. Cum vedem, planul acesta este îndreptat mai întâiu împotriva Rusiei, și este menit pe departe să pună capăt schimbărilor de hotar în Balcani, pe de altă parte să înlesniască operațiunile armatei austro-ungare în caz de războiu.

Demascarea politiceii ungurești
Ziarul »Reichspost« aduce un articol excelent scris, cum spune, de »un membru al camerei ungurești« (e ușor de găsit că acest deputat nu poate fi vre-un ungar). Supt titlul »Lupta pentru împărăție« deputatul anonim citează pe contele Andrassy care a spus că formarea unei noi majorități prin fuziune în camera ungurească e necesară, căci atunci se va putea forma și o opoziție kossuthistă sub a cărei presiune se va putea obține dela coroană concesiuni azi cu neputință de stors. Opoziția asta ar fi chemată să ajute procesul de cucerire deplină a ideilor kossuthiste. Din cuvintele acestea ale ministrului reiese că idealul kossuthist este care călăuzește în fond pe toți oamenii politiceii unguri, fie kossuthiști fie deákisti și 67-iști și politica lor e o farsă jucată cu rolurile împărțite, dar cu acelaș scop pentru toți: realizarea independenței ungurești cu ascunse scopuri antidinastice.

Deputatul amintit propune o politică energetică și conștientă din partea Vienei spre a o scăpa de primejdia kossuthismului și ca mijlocul ei cel mai bun: introducerea imediată a *votului universal*.

Situația politică. Supt prezidenția baronului Bienerth s'a ținut Sâmbătă, în Viena, un consiliu de miniștri, unde s'a hotărât să se reia firul pertractărilor cu guvernul ungar în chestia acordului comercial și în special, în chestia băncii. Acesta este singurul moment de însemnătate pe care-l aduce ziua de azi în viața politică. Se crede, că pertractările se vor începe numai decât după sărbătorile Paștilor, — și se speră că deastădată ele vor da rezultate pozitive. Dacă nu mai mult, măcar o schimbare de guvern...

această umbră din Februarie 1887 nu se mai vede de fel.

Astfel de schimbări se văd adese-ori în lună, și se pare, că și acolo ca și pe pământ, munți și cratere se dărâmă. se prăbușesc.

Aceste dărâmături se produc mult mai lesne pe lună decât pe pământ, pentru că luna nu are atmosferă și căldura soarelui, în timpul zilei, încălzește foarte tare lucrurile; iar noaptea, nefiind atmosfera care absoarbe încet încet căldura solară, lucrurile după lună se răcesc aproape brusc, și schimbările aceste de temperatură aduc o slăbire între moleculele corpurilor, le desagregă, pierd din coesiunea inițială și dărâmăturile se observă foarte ușor.

Oricum ar fi, solul Lunei este într'o stare de nestatornicie continuă. Trebuie să facute multe studii încă, trebuie studiată bine topografia lunară, și observatorul astronomic din Paris, fotografiază mereu diferite părți din lună, cari se compară cu fotografiile de mai înainte.

Cu metoda aceasta, se va avea o explicație mai sigură a faptelor ce se petrec pe lună, satelitul acesta care până azi, a dat așa de mult de lucru poezilor și îndrăgostiților.

Trad. de P. Robescu.

Din Italia.

Deschiderea camerei. — O ciudată apropiere. — Italienii și sârbii. — O bombă.

— Dela corespondentul nostru special. —

Deschiderea parlamentului.

Săptămâna trecută s'a deschis parlamentul italian. Festivitatea a fost măreață, ca la fiecare deschidere de nouă legi statură. Regele, Regina, toți principii de Savoia, în trăsuri de gală și excorțati de chiurasierii călări, au trecut printre două șiruri de soldați risipiți pe strade și s'au dus în »Palazzo Madama«, Senatul, unde Regele a citit mesajul de deschidere al XXIII-lea legislaturi.

Se aștepta cu viu interes mesajul regal, cu atât mai mult, cu cât lumea se aștepta să auză cuvântul capului statului în relațiile Italiei cu Austria.

Italia de atâția ani este în tripla-alianță și cu toate că interesele de ordin general o țin în legătură de amicitie cu Austria, opinia publică *toată*, este contra vecinei și aliatai Austria. Nu este om, nu este femeie, nu este ziar, care să vorbească bine de Austria. În sângele italianesc este o repulziune — sau mai bine o ură — contra acestui popor, o repulziune a cărei origină se urcă mult în trecut, din timpul când Austria era stăpână peste Italia. Dominația austriacă în Italia s'a sfârșit în 66, și de atunci, deși relațiile de pașnică amicitie s'au luat între aceste două state, totuși în inima și în sufletul italianesc, ura contra austriecilor este tot vie, mărită încă prin faptul că Triestul și provincia Trento sunt tot în stăpânirea Austriei.

Când Austria și-a anexat Bosnia și Herțegovina, toată Italia era în fierbere, toată populația voia o compensațiune care — natural — în gândul lor era Triestul. Se vorbea de războiu, ca de un lucru sigur și necesar, ministrul Tittoni era punctul de miră al tuturor gazetelor, acuzat fiind de incapacitate și de greșeli de diplomație. În sufletul italianesc, fierberea aceasta sta gata să explodeze și cu toate că Europa s'a pacificat totuși opinia publică italiană este mereu încordată și atârțată contra Austriei. Iată de ce discursul coroanei a fost așteptat cu atâta nerăbdare.

Dar desiluzia celor ce vedeau sânge și simțeau mirosul de praf de pușcă a fost mare. Regele a vorbit de legi noi, de biruri noi, de școli noi, de drumuri noi, dar de politica externă nu a zis decât că legăturile din tripla alianță sunt necesare pentru prosperarea Italiei și pentru pacea europeană.

Nu trebuie însă să credem că lucrurile se vor opri aci și că spiritul războinic și răsbunător al italienilor se va calma. Nu. Se așteaptă interpellări în Cameră, și dacă Triestul nu este redat Italiei, italienii șovinisti se vor mulțumi cu capul lui Tittoni, pe care-l cer.

Il vor avea? Cine știe? Dar se pare că o schimbare se va produce în minister, și primul care va ceda portofoliul pare că va fi domnul Tittoni.

O ciudată apropiere.

Italia este țara libertăților. Nicăiri în Europa, nu cred să mai existe un spirit așa de dornic de libertate, ca în Italia. Italienii sunt totdeauna contra poliției, contra armatei, contra dreptului celui mai tare, pentru că în spiritul lor se revoltă ideea de a se supune, de a-și înfrânge cerbicea. Vorba stăpân — padrone — aproape nu se mai întrebuințează, și dacă unui servitor sau unui băiat de prăvălie i-se spune această vorbă, își răspunde numaidecât *i cani solo hanno padrone, gli uomini no!* (numai câinii au stăpâni oamenii nu).

Când a fost vorba, acum câțiva ani, de venirea țarului la Roma, în toată Italia a trecut un fior de revoltă contra omului care stă în capul statului rus, și care reprezintă culmea autocratismului. Se pregăteau italienii să-l primească cu alai mare: fluierături și urlete, și cum poliția, încă de cu vreme luase nenumărate precauțiuni, italienii au inventat altceva: au inventat niște pipe — lulele — în care iera un fluieraș mic. Cu pipa în gură, putea să stea oricine, suflând în ea pe ciubuc, fluiera.

Se zice că vizita țarului a fost contramandată tocmai din pricina spiritului de revoltă al populației.

Ei bine, cu toate că Rusia și rușii sunt văzuți de italieni ca oameni cruzi și ca o putere în care libertatea individuală este așa de neocotită, totuși, în timpul din urmă, o apropiere mare de sentimente s'a făcut în presă și în opinia publică spre marele tiran, Rusia. De ce?

Lucrul este foarte simplu: Rusia sprijină pe sârbi contra Austriei.

Este curioasă această apropiere, dar ce nu este în stare să facă ura de rasă, când este vorba să lovești pe vrășmaș?

Italienii și sârbii.

Decând sârbii se agită contra Austriei, poporul italian este de partea lor. Până acum, par'că nici nu exista acest popor sârb, dar dela anexarea Bosniei, în Italia numele orașelor și al oamenilor politici sârbi au ajuns aproape populare. Căci, italienii sunt acum de partea sârbilor, atât pentru că aceștia se revoltă contra Austriei, cât și pentru faptul că Regina Elena a Italiei este fata principelui Nicola al Muntenegrului, care este în relații de rudenie cu familia domnitoare sârbească.

Iar când a izbucnit conflictul austro-sârb, zărele italienești au coloane întregi de informații din Serbia și transpiră în toate simpatie pentru poporul acesta care cere Bosnia dela Austria.

În ultima săptămână, pare că relațiile războinice s'au mai potolit și cu părere de rău, italienii exclamă: *dunque, non fanno più la guerra!* (nu se mai declară războiul).

O bombă.

A doua zi după deschiderea camerei, o buibuitură puternică a făcut să tresară o mahala întregă. O bombă a explodat, rănind grav pe patru băieți dintre cari doi stau pe moarte.

În țara aceasta în care libertatea de gândire și de acțiune este atât de puternică, anarhismul s'a produs și a crescut ca o plantă căreia nu i lipsește nici soarele, nici apa. Din când în când, câte o bombă explodează, de multeori fără să se găsească adevăratul martir.

Așa a fost acum câțiva ani, când în cea mai populată cafenea din Roma a explodat o bombă rănind mai multe persoane. De data asta, poliția nu a putut să afle nici cine a fabricat acele bombe (căci erau două) nici cu ce scop. S'a bănuie că ar fi fost pregătite ca să se atenteze la viața regelui, când acesta se va duce să inaugureze noua cameră. Poate. Dar nu se știe alta decât că aceste două bombe au fost găsite de patru băieți vagabonzi, cari neștiind ce sunt, au aruncat una pe pământ. Explozia a fost teribilă, toți patru au fost răniți, iar doi stau pe moarte. Cercetările autorităților au dat ca rezultat... ni-mic.

Băieții vagabonzi! Au plătit scump, ei bieții nevinovați, niște idei anarhiste, născute cu minți prea slabe, ca să poată pricepe marea chestiune socială a anarhismului.

Corresp.

Din România.

Starea Domniței Cuza. Starea Domniței Elena Cuza, este pe ziua de azi Sâmbătă, extrem de gravă.

După o telegramă din Piatra-Neamț, nu este exclusă posibilitatea unui desnodământ fatal.

Senatul a votat ieri cu 50 voturi albe contra 6 negre proiectul de reorganizare a magistraturii.

Noua lege va fi pusă în aplicare chiar dela 1 Aprilie curent.

Noul stareț al M. rei Sinaia. — Vineri a fost convocat soborul mănăstirii Sinaia pentru alegerea unui nou stareț în locul decedatului Nifon, mort în călătoria la locurile sfinte. Alegerea a fost prezidată de arhimandritul Visarion, starețul mănăstirii Cernica. A fost ales cu unanimitate arhimandritul Dionise R. Simionescu, starețul mănăstirii Predeal și paroh al bisericii domnești din Bușteni.

Boalele secrete! scurgerea, arderea, atât la bărbați cât și la femei, după cum o dovedesc scrisorile de recunoștință se vindecă foarte repede prin medicamentul „Gonotol”. Acest medicament se bea. Prețul unei sticle 6 cor. comanda de 3 sticle cu 12 cor. se expediază franco. Se capătă pe lângă cea mai mare discrețiune dela **Farmacia Salvator în Buma nr. 1 (Slavonia).**

Noul stareț al Sinaiei este un om energic, inteligent și și cult. A fost președinte al secției Ligei culturale și al băncii populare »Gh. Lazăr.« Instalarea va avea loc a treia zi de Paști; la această solemnitate va azista și I. P. S. S. Mitropolitul Primat.

Se face lumină.

Primum spre publicare următoarele:

La cele publicate de capelanul Ioan Surlașiu din Jebel în Nr. 64 al președintelui nostru ziar »Tribuna« vin se reflectez următoarele:

Este fapt, că secretarul ministerial Dr. Petru Ionescu a descălecat în Jebel, în 22 Februarie a. c. fiind oaspele părintelui Surlașiu, care l'a găzduit peste noapte și mâine zi pentru ca să stabilească venitele fostei mele parohii protopresbiterale și aceasta s'a făcut în urma arătării, așa vorbesc gurile rele, chiar a părintelui capelan Surlașiu, că așa să mă poată nimici, vestind tuturor preoților mei din tract, că am să restitui statului în congrua cel puțin 7000 coroane.

Fiind eu în curat cu ieșirea în fața locului a secretarului ministerial dr. Petru Ionescu și anume ca să mă intimideze cu congrua mea sistată, și prin mine și preoții mei din tract, — că doară nu erau departe alegerile de deputați preoțești și mirenești pentru sinodul eparhial, candidând chiar capelanul Surlașiu de deputat preoțesc în cercul Jebelului, — la finea pertractării am observat, că în Jebel sunt încă două parohii, deci cer și revidierea datelor acelora, căci voiesc să cred, că nu se poate face excepțiune numai cu fosta mea parohie.

La această observare a mea, capelanul Surlașiu trage din ochiu cătră protopretorele Petkó Zoltán din Ciacova care era prezent la pertractare, și acesta ridicându-se constată că venitele parohiei preotului Ioan Ionescu din Jebel — socrul capelanului Surlașiu — li-a stabilit el cu revidentul său cercual, prin urmare numai este necesitate a se stabili din nou.

Am insistat ca constatarea protopretorului să se ia la protocol, dar secretarul ministerial dr. Petru Ionescu s'a opus — va fi știind de ce — iar eu în urmarea aceasta am denegat subscrierea protocolului din motiv, că protocolul luat nu corăspunde adevărului.

Se fie convins pe deplin părintele Surlașiu, că eu unul știu prea bine, cum s'au stabilit venitele parohiei socrului său din partea protopretorelui — se va vedea la timpul său căci doară atât Surlașiu cât și socrul lui preotul Ionescu sunt frați de cruce cu protopretorele Petkó Zoltán — făcându-i promisiuni solemne, că în toate afacerile vor merge orbis cu el, numai să nu candideze de jude comunal pe cel mai fruntaș om din Jebel, pe Danilă Loichița, ceace s'a și întâmplat, că a candidat și ales de jude comunal pe un fost jandarm cu numele Goga, de naștere din graniță din comuna Gârboveț, care apoi le și împlinește poftele după cum ei vreau — dovadă bărbatul de încredere din comuna Sacoșul-unguresc Ioan Barbu, deținut la casa comunală din Jebel timp de 3 ore, ca să nu poată preda protocolul de alegere în ziua de scrutiniului comisariatului consistorial Ioan Marcu, deținut sub pretext, că caili cu cari a venit ar avea »muci«, dar motivul adevărat al deținerii a fost conținutul protocolului, cele 85 voturi date lui Gheorghe Serb și Dr. Dimitrie Cioloca și atunci nu ar fi învins Regman și Bulgaria.

Că așa fi cerut revidierea din nou a datelor pentru întreg tractul meu, e o minciună sfruntată, dar ca apucătură de corteaș a cugetat că-i va prinde bine, spre a fi ales de deputat preoțesc în cercul Jebel, însă amar s'a înșelat.

Acestea sunt isprăvile mai recente ale capelanului Surlașiu, care a cutrierat toate comunele tractului meu, din incidentul alegerilor sinodale.

Buzias, în 4 Aprilie 1909 st. n.

Ioan Pepa
protopresbiter.

Mișcarea culturală.

Prelegeri populare.

Desp. VII Hațeg al Asociațiunii pentru lit. rom. și cult. pop. român va ținea cu începerea dela 1 Mai a. c. st. n. o serie de prelegeri în următoarele comune: Subcetate, Rechitova, Măceu, Vâlcelele-rele, Riu de mori, Clopotiva, Valea-Dilji, Peșteana-mare, Hățegel, Tuștea, Fărcădinul-de-sus, Cârnești, Ostrovul-mare, Ocolişul-mare, Vâlcelele-bune, Ruși.

Programul este următorul:

1. Viața și faptele lui Isus Cristos.
2. Despre urmările beției.
3. Soliurile mai alese de vite și despre asigurarea lor.
4. Despre folosul reuniunilor de consum.
5. Despre legea comunală, silvanală și legea polițială de câmp.
6. Despre altoirea pomilor.
7. Despre sădirea viilor.
8. Despre testamente și contracte.
9. Asigurarea caselor.
10. Despre valorizarea poamelor.
11. Despre folosul tovarășiilor.

Persoanele cari doresc a ține o conferință din programul aici amintit, sunt rugate a se anunța la subscrierul director până la 20 Aprilie st. n., indicând obiectul și timpul conferinței lor.

Din ședința comitetului cercual, ținută la 24 Ianuarie a. c. Hațeg, în 31 Martie 1909. Dr. Gavril Suciu dir. desp. Victor Pop secr. desp.

† Alexandru Mocsonyi.

Despre moartea distinsului fruntaș român, familia indurerată a dat următorul anunț funebral:

Văduva Elena de Mocsonyi n. Somogyi de Gyöngyös ca soție, atât în numele său cât și a fiicelor sale văd. contesă Livia Bethlen de Bethlen n. Mocsonyi de Foen și văd. contesă Georgina Bissingen și Nippenburg n. Mocsonyi de Foen, mai departe a cumnatei văd. Teresia de Mocsonyi n. Horváth de Zalabér, al copiilor ei Catarina, Eugenia, Petru, Alexandru și Ionel, precum și a văd. Maria Mocsonyi n. baronesă Fischer de Nagy-Szalatnya și a fiului ei Anton Mocsonyi de Foen, aduce cu inima frântă de durere la cunoștință, că neuitatul soț și rudenie Alexandru de Mocsonyi a încetat din viață după îndelungate suferințe la 1 Aprilie st. n. 1909 în al 68-lea an al vieții. Rămășițele pământești ale defunctului se vor așeza spre veșnică odihnă Luni la 5 Aprilie st. n. la orele 11 din zi în mauzoleul familiar din Foen. Parastas se va celebra la 13 Mai st. n. a. c. la orele 10 din zi în bisericile gr. or. române din Foeni, Căpâlnaș, Birchis și Budapesta. Birchis, 2 Aprilie st. n. 1909. Odihnească în pace!

Inmormântarea va avea loc azi în Foeni.

Pe drum cătră Foeni.

Osemintele marelui defunct au fost transportate la Foeni, ieri, Duminecă, cu trenul accelerat de după amiază, dela gara Saborșin. Cu acelaș tren au sosit dd.: Miron Cristea, protosincol, Nicolae Ivan, asesor consistorial, delegații mitropoliei din Sibiu; Dr. Iosif Blaga delegatul Societății fondului de teatru și Dr. Vecerdea delegatul »Albinei«.

P. S. S. Episcopul Aradului Ioan I. Pap

a plecat a seară, însoțit de d. Dr. Gheorghe Ciuhandu, referent școlar la Conzistor.

Din partea ziarului nostru a plecat la inmormântare, tot ieri, d. Sever Bocu.

Epilogul anexiunii.

Nota Austriei cătră puteri asupra anexiunii.

Se anunță din Berlin: Astăzi a sosit la ministerul de externe nota circulară a Austriei, prin care marile puteri sunt rugate să recunoască anexarea Bosniei.

Se crede că răspunsul ce se va da de cătră marile puteri la această notă, nu va crea noi dificultăți.

Încă nu se știe nimic precis dacă se va mai convoca o conferință europeană spre a ratifica anexarea.

»Fremdenblatt« și agitațiile din Serbia.

Cu privire laștirile provenind din Semlin și din Belgrad despre o schimbare iminentă în Serbia, ziarul »Fremdenblatt« constată, după informațiuni autentice, că aceste zvonuri sunt neintemeiate.

Din fericire, zice ziarul numit, că în Belgrad și în toată Serbia este o liniște completă, ceace probează că agitațiunea în contra Austro-Ungariei nu a putut să pătrundă în masele mari și că ar fi greșală a se judeca opiniunea publică după aserțiunile turburate ale presei sârbești. Declarațiunile precise date de curând aci de cătră guvernul sârb justifică credința că se gândește serios a schimba politica de până acum și noi de asemenea suntem gata să ne întoarcem la calea normală.

Convenția comercială austro-sârbă.

Belgrad, 3 Aprilie. — Cu privire la convenția comercială cu Austria, se anunță din sursă competentă că guvernul sârb a primit asigurări din Viena că tratativele relativ la convenție se vor începe în curând la Belgrad.

Austria vrea convenție comercială.

Se anunță din Belgrad: Conte Forgách a făcut cunoscut d-lui Milovanovici că Austro-Ungaria este gata a începe negocierile pentru tratatul de comerț. d. Milovanovici a răspuns că viitorul consiliu de miniștri va stabili bazele negocierilor și va numi pe delegați.

Revendicări la tronul Serbiei desmințite.

Se anunță din Graz: Știrile răspândite în ultimul timp prin ziare cumcă fiul ducelui de Cumberland ar râvni la tronul sârbesc sunt false. Un Cumberland nu se gândește să revendice tronul Serbiei în favoarea sa, dacă se țin în seamă evenimentele petrecute în ultimul timp în Serbia și al doilea, pentru că, dupăcum se știe de toată lumea, prințul cel mai mare locuiește în Egipt din pricina unei boale de care suferă, iar cellalt e ofițer în München.

Regele Petru caută o locuință la Geneva.

Se anunță din Geneva: Doi agenți ai regelui Petru sunt de câteva zile aici. Ei au însărcinarea de a căuta un palat pentru regele Serbiei.

Îți cade părul??? N'ai decât să folosești **spiritul pentru păr „Petro”** a lui **Kulka** care e cel mai sigur mijloc în contra căderii părului și a mătrefei. După o folosință de 2-3 zile vom obține rezultate sigure. Prețul unei sticle cu oesplicare a modului de întrebuintare în l. română 2cor. — — —

Săpun de crin, pudră de crin, preparate cosmetice de prima calitate.

Mijloc probat pentru îndepărtarea piștruelor, alunițelor, și pentru creparea pielei și a mâncărimei de piele. **Scufiț prin lege.** — — — — —

Prețul unui borcanel de cremă de crin 1 cor.

» unei bucăți » săpun » » 1 »
» » cutii » pudră » » 1.20 »

Se pot căpăta dela farmacia la „**Vulturul negru**” alui **Kulka Emil** din **Timișoara-Cetate** (Temesvár-Belváros). Nr. telef. 645

Darea în judecată a unui colonel.

Se anunță din Belgrad că ministrul de războiu a chemat în fața unui consiliu disciplinar pe comandantul regimentului 4 de cavalerie, din pricină că ofițerii acestui regiment și-au dat demisia în masă.

Violent conflict între prințul Gheorghe și Pasici.

Din Belgrad se anunță: Intre prințul Gheorghe și Pasici s'a petrecut alaltăieri un mare scandal care poate să aibă funeste consecinți pentru dinastia Caragheorgheviici. Pasici care în ochii prințului Gheorghe e făuritorul afacerii cu servitorul Colacovici, ia reproșat amarnic prințului Gheorghe, că după asasinarea servitorului trebuia să se ducă în Rusia unde ar fi fost primit în armată.

Prințul Gheorghe răspunde, că nu mai pleacă de loc din Serbia, unde prezența lui e mai necesară decât oricând altădată, mai ales acum, când partidul radical se agită în contra tatălui său, și contra sa, rămânând ca mai pe urmă să tiranisească pe fratele său Alexandru.

Prințul Gheorghe a mai declarat că el se duce mâine la Niș, unde va face agitații în contra radicalilor. »Vă voi arăta eu«, zise el amenințând pe Pasici, »că numai corpul ofițeresc reprezintă adevăratele interese patriotice ale țării. Voi desființa eu pe radicali«.

Pasici foarte iritat s'a dus la rege spunându-i că prințul Gheorghe e un pericol pentru țară.

Iritațiunea pentru umilirea Rusiei de către Germania continuă.

Se anunță din Paris: În sferile oficiale continuă iritațiunea pentru atacurile ziarelor ruse și germane în contra lui Iswolski. În aceste sfere e tendința de a masca înfrângerea diplomației ruse, prezentând schimbarea atitudinii Rusiei ca și cum ar fi rezultat din intervențiunea Franței, iar nici de cum în urma presiunii Germaniei. Așa că sau va fi exerciat Germania o presiune asupra Rusiei sau nu, rezultatul ar fi fost acelaș. Cu toate acestea rămâne un lucru cam greu de ascuns și orice încercări s'ar face nu ar putea masca marea încordare între Rusia și Germania, care decând cu nota acesteia trimeasă lui Iswolski, continuă a exista.

Munteneșii nu vrea să dezarmeze.

«N. Fr. Presse» află: În cercurile diplomatice de aici se aude că n'au avut nici un rezultat satisfăcător silințele guvernului italian, ca să împingă Muntenegru de a da o declarațiune la fel cu cea dată de Serbia Austro-Ungariei. Prințul Nichita s'a pronunțat totdeauna războinic și nu vrea să auză de dezarmare. Cei din Viena cred că principele Muntenegrului vrea să pozeze acum în propagandistul ideii panslaviste, în locul Serbiei. El vrea să fie admirat în rolul acesta. Totuși sunt speranțe că după un timp Muntenegru va veni la ideea pacifice și va intra în negocieri cu Austro-Ungaria.

Politica noastră — o simplă afacere.

Articolele și studiile tot mai dese publicate în străinătate în contra politicii de maghiarizare a naționalităților din Ungaria au făcut multă mâhnire guvernului și politicianilor unguri. Mai ales articolele și broșurile pline de o informație exactă și conștiințioasă a excelentului publicist englez *Scotus Viator* (Seton Watson) au avut darul să lămurească toată opinia publică a

Angliei și azi politica guvernelor ungurești este cunoscută, acolo în toată golăteala și brutalitatea ei odioasă.

Guvernul unguresc a hotărât deci să le paralizaze efectul prin alte articole scrise în senz filomaghiar. Lucru foarte ușor pentru el, de vreme ce dispune de fondurile necesare ale budgetului. Astfel a apărut acum o broșură englezească scrisă de un pseudonim *Veridicus* care »demască« și »desvălește« adevăratele motive și scopuri ale politicii nemaghiarilor.

După autorul acestei broșuri toată politica noastră e chestie de gheșeft și de speculă. Fruntașii români fac politică antiungurească pentru că interesele lor bănești cer aceasta. Ei trăiesc, cei mai mulți, după băncile românești ai căror directori, funcționari sau acționari sunt. Băncile românești înfloresc prin agitația politică contra ungarilor și hrănesc pe oamenii noștri politici al căror interes este, ca poporul nostru să nu trăiască în pace cu ungarii, căci atunci nu l-ar putea exploata.

Aceasta este teza fundamentală a broșurei pe care autorul (după toate indiciile scriitorul ungar Farkas Alias Wolfner Pál) o susține pe urmă cu amănunte și date cari de-altcum singure să contrazic sau sunt de a dreptul mincinoase.

Așa se spune că de pildă măcelul dela Cernova a fost inscenat de fruntașii slovaci, căci pe urma lui venitul băncilor slovacești a crescut. »Martirii« procesului Memorandumului ieșind din temniță au ajuns în posturi gras plătite ale băncilor românești. După măcelul dela Pánade băncile românești au sporit în comitatul Albei de jos și popularitatea dlui *I. Maniu* juriscosultul »Patriei« din Blaj a crescut. »Deputatul Skiciak are întinse legături cu băncile cehești.

Precum se vede tot minciuni.

Iată o pildă de contradicție în broșură.

Pasivitatea românească nu a fost prielnică băncilor, spune broșura mai departe. Iată pentru ce românii au trecut la activitate. Fruntașii români au înțeles că trebuie să propovăduiască războiul și lupta politică cu ungarii căci asta aduce băncilor folos. Iată o statistică a băncilor între 1890 și 1904, precum știm epoca pasivității, după care s'a proclamat activitatea:

	Numărul băncilor	Numărul capitaliștilor	Capitalul social în Cor.	Câștigul
1890:	17	196	1,813.300	321.000
1904:	82	1083	10,568.000	1,651.000

Creșterea: 65 887 8,725.000 1,330.000
In procente: 65.6 81.9 82.5 80.5

În timp de 14 ani numărul băncilor românești a crescut deci cu peste 65 procente și capitalul lor social s'a urcat cu 82.5 procente.

Datele astea, după autor, dovedesc că »pasivitatea nu a fost prielnică băncilor«... Logică mă rog.

Iată deci, încheie în mod foarte logic autorul, este dovedit că oamenii politici români trăiesc după bănci și prin bănci cu al căror ajutor se susțin. Așa de ex. dintre cei 15 deputați români 13 sunt directori de bănci sau ocupă alte funcții la bănci. Să vedem. În Arad sunt 4 deputați români. Dintre aceștia dd. Ioan Suci, Ștefan C. Pop și Vasile Goldiș nu au nici un post la »Victoria«, singur d. dr. Nicolae Oncu e directorul ei. Deci aici avem deja mai mulți

de 2 deputați cari desmint afirmația broșurei. Iată deci încă o minciună.

Acelaș lucru și în acelaș mod se »dovedește« și despre slovaci.

Ne oprim la atâta. Am arătat exactitatea amănuntelor broșurei. Cât despre teza ei însăși o vom cerceta cu alt prilej.

Studii statistice.

De Eugen Brote.

XII. Românii din ținutul Reghinului.

Teritoriul, care aparține topograficește orașului Reghin să întinde pe valea Murășului dela Toplița până la Toldal și Curticap. El cuprinde strimtoarea Murășului între munții Bărgăului și ai Gurghiului cu vâlcelele Topliței, a Ilvei, a Răstoșnei și a Reisei, precum și frumoasa vale a Gurghiului și a Luzei. Spre nord acest teritoriu se hotărăște de munții Bărgăului, spre vest de coastele care despart apa Căpușului de a Luzei și a părului Evcei, spre sud de păraul Beicei, care la Petelea se scurge în Murăș și spre est de șirul munților Gurghiului.

Un oraș și 78 sate sunt așezate aci. 50 sate sunt românești, 19 maghiare, 6 germane, 3 și orașul sunt mestecate. Orașul are peste 6000 locuitori; unele din sate sunt impopulate, așa în Toplița sunt peste 5000 locuitori, în Ibănești 3000, în Hodac peste 2500, Dedrad aproape 2000, Maierău peste 2000; 25 sate au mai puțin și restul mai puțin decât 1000 locuitori.

La anul 1880 erau 69.590 locuitori, din cari 40.810 români (58.64 proc.) și 28.780 alții (41.36 proc.). La anul 1900 numărul locuitorilor s'a urcat la 87.048 a sporit deci cu 17.458 (1.25 proc.). Dintre aceștia erau 51.899 români (spor 11.089 sau 1.36 proc.) și 35.149 alte naționalități (spor 6369 sau 1.10 proc.). Prin creșterea mai repede a românilor pozițiunea lor numerică s'a întărit; ei constituiesc după anul 1900 59.62 proc. din populațiune (0.98 proc. câștig).

În satele românești să aflau 39.005 locuitori, din cari erau 34.925 români (89.54 proc.) și 4080 alții (10.46 proc.). Românii au sporit la 44.466 (spor 9541 sau 1.36 proc.) și alții la 5013 (spor 933 sau 1.14 proc.). În nici unul din sate nu scade numărul românilor. O creștere mai mică decât $\frac{1}{2}$ proc. să găsește numai în 5 sate cu 4327 români (Gledin, Dumbrava, Chinceș, Meșterhaza, Râpa de-jos). În 12 sate cu 11.479 români creșterea variază între $\frac{1}{2}$ și 1 proc. (Logig, Râpa-de-sus, Săcal, Moisa, Monor, Cosma, Băița, Toplița, Idicel, Uifalău, Socol și Poleți).

În 18 sate cu 10.175 români creșterea se urcă până la 2 proc. (Bala, Chiheriu-de-sus, Rușii-Munți, Sân-Mihaiu, Murăș-Cueșd, Răstoșnea, Huduc, Orșova, Deda, Cașva, Beica-română, Curticap, Habic, Morăreni, Șerbeni, Solovestru, Chiheriu-de-jos, Urișul-de-sus). În 15 sate cu 8944 români creșterea trece și peste acest procent mare (Ibănești, Hrăstaș, Sântu, Potoc, Filea, Luieriu, Cacuci, Almașul-deșert, Adrian, Nadășa-română, Fărăgău, Hodac, Ercea, Urișul-de-jos și Jabenita). Minoritățile sporesc puțin. Ele numai în 8 sate au o importanță oarecare, în care constituiesc până la o pătrime și mai mult a populațiunii. În Toplița, Meșterhaza, Poleți și Răstoșnea situațiunea românilor devine mai nefavorabilă prin împrejurarea că celelalte naționalități sporesc mai repede decât ei. În Deda și Filea, precum și în Logig și Ercea, unde minoritățile sunt de asemeni considerabile, majoritățile românești sunt adăpostite parte prin un procent mare de creștere al românilor, parte prin o descreștere a minorității. În toate celelalte 42 sate minoritățile sunt disparente, și merită cu atât mai puțin vre-o considerare cu cât în 25 sate ele scad. Pozițiunea numerică a românilor în satele românești s'a întărit avansând la 89.87 proc. cât constituiesc ei după anul 1900 (câștig 0.33 proc.).

În satele maghiare să aflau 15.624 locuitori, din cari 3823 români (24.46 proc.), și 1180 alți,

Dacă a-ți încercat toate!

fi tot nu v'an trecut durerile reumatice cerești o sticlă de

SPIRT DE GHIATA

care face să înceteze imediat orice durere de cap, de dinți, provenite din răceală, ca d. e. se folosește cu rezultat bun. În contra GUTURAIULUI singurul remediu.

Prețul unei sticle 60 literi, o sticlă mare 1 cor. 20 fil., 3 sticle mari sau 6 sticle mici se trimit porto franco.

Cantități mai mici nu se trimit prin postă.

Se găsește și se poate comanda la **Szémann Agoston,**

Farmacist, Hatvan, Főtér nr. 126.

Se expedeză zilnic în toate părțile țării

(754 proc.). Românii au sporit cu 815 suflete (106 proc.), celelalte naționalități au sporit cu 3031 (1.66 proc.). Afară de satul Tanca minoritățile românești sunt în toate celelalte considerabile. În Filipișul-mic românii constituiesc $\frac{2}{5}$ în Măerău mai mult decât o pătrime a populației, în Gurghiu aproape o treime, în Ernatfaia mai mult decât o treime, în Felfalău o treime, în Holtmaroș sunt 88 români și 596 alții, în Glăria 150 și 967, în Beica-maghiară 190 și 790 în Disnaieu 167 și 1192, în Ieciu 134 și 950 și în Reghinul-unguresc, unde românii scad, 242 și 1151, în Seplac 275 și 410, în Brețc 266 și 883, în Sân-Ioana, unde românii scad, 496 și 4204, în Unoca 59 și 198, în Poca 120 și 535, în Poca-Cristur, unde de asemenea scad românii, 47 și 314, și în Șarpatoc 260 și 1145. După anul 1900 românii au pierdut din teren, reprezentând numai 22.22 proc. din populațiunea satelor maghiare (224 proc. pierdere).

În satele germane sunt puțini români. Numai în Petelea ei s'au strâns în o minoritate considerabilă, în celelalte 5 sate Ideciul de jos și de sus, Vaiola, Batoș și Dedrad se găsesc numai minorități disperate. În total sunt 499 români, cari au sporit la 656 (spor 157 sau 1.57 proc.) Ei constituiau la anul 1880 numai 6.67 proc. din populațiune și au progresat la 8.17 proc. după ce celelalte naționalități sporesc puțin (dela 7472 la 8022, spor 393 sau 0.28 proc.).

În comunele mestecate erau 7489 locuitori, din cari 1563 români (20.87 proc.) și 5926 alți (79.13 proc.) Popolațiunea a crescut la 9177; românii la 2139 (spor 576 sau 1.84 proc. și celelalte la 7038 (spor 1112 sau 0.93 proc.) Românii sporesc dar tocmai încăodată așa de repede ca celelalte naționalități. După anul 1900 ei constituiesc 23.80 proc. din populațiune (2.43 proc. câștig). În orașul Reghinul-săsesc românii sunt a șasea parte a populațiunii (1009 români și 5543 alți) în Abafia avem 464 români și 717 alții, în Filipișul-mare 428 și 455, în Toldalag 238 și 323.

Mai bine sporesc românii în comunele mestecate, apoi tot mai puțin bine în cele germane, române și maghiare. Celelalte naționalități sporesc mai bine în comunele maghiare apoi mai puțin în cele românești, în cele mestecate și în cele germane.

INFORMAȚIUNI.

ARAD, 5 Aprilie n. 1909

Palatul cultural din Arad.

Cunoscutul deputat ungar din Arad vicepreședintele delegațiunii »tribunul« Barabás Béla a trimis o scrisoare dela ministerul cultelor din Budapesta prin care este încunoștințat că guvernul a ordonat primăriei Arad suma de 50,000 de coroane ca prima rată pentru ridicarea unui »palat cultural« în Arad. Când primăria va înainta guvernului planurile palatului, guvernul va mai ordona o sumă de 100000 de cor. ca subvenție; înlocuindu-l statul va contribui cu suma de 150,000 de cor. la ridicarea acestei instituții culturale. Palatul va cuprinde toate așezămintele de cultură publică ale orașului, precum e muzeul istoric cu obiecte care amintesc revoluția dela 1848 (între cari se află și multe moaște ale trecutului românesc, armele lui Iancu și altele), muzeul etnografic, expozițiile pictorilor din Arad, biblioteca publică, și pentru expoziții publice, etc. Va fi un punct focar răspândind cultura și limba ungară printre români. Ministrul se îngrijește să promoveze cultura ungară, cât pentru cultura românească, știm cum se îngrijește...

Discutându-se chestia asta, unul dintre redactorii noștri a adresat ieri în glumă dlui Vasile Goldiș, directorul »Asociațiunii culturale românești« din Arad care se ocupă și ea cu proiectul unui palat cultural pentru »Asociație«, următoarea întrebare:

— Este adevărat ce am auzit, dle secretar, că guvernul v'a adresat o scrisoare precumcă va da

50,000 de coroane pentru palatul cultural românesc din Arad.

Foarte hotărât și serios, d. Goldiș răspunde: — Te autorizez să dai acestei știri desmintirea cea mai formală și categorică.

— **Iarăși-clopotele amuțite.** Sâmbătă seara s'a reprezentat pe scena teatrului ungar din Arad cunoscută piesă, plină de ură și de insulte la adresa românilor: *Clopotele amuțite*. De vre-o cinci ani cutreeră piesa asta prin țară, și încă nu s'a găsit nicăieri un ungar cuminte și de bun simț, care să se revolte de tonul fals și brutal, în care se vorbește despre noi. Mai mult. Nu s'a găsit un critic să și ridice glasul de protest împotriva acestui soi de mijloace ieftine și mincinoase prin cari să prostitue literatura. Puțin ne pasă nouă de lipsa asta de control a vecinilor noștri și de gustul naivei burghezimi ungară, care aplaudă fără milă orișice năzbitie literară. Dar nu putem suferi, și nu vom suferi niciodată să fim batjocoriți în modul cei mai ordinar, chiar aici, în creerul românismului.

Ceea ce s'a întâmplat Sâmbătă seara, ne este o dovadă vorbitoare. Câțiva tânări români, cari azistau numai întâmplător la jocul piesei, fără să bănuiască desfășurarea ei scârboasă, către sfârșitul actului al doilea, s'au trezit fluierând... Manifestația lor a fost numai un semn spontan de legitimă indignare, un gest pe care ei, de sigur nu-l mai puteau stăpâni, când au văzut că apare acel pretins preot român, — bețiv, bățăuș, mic de suflet și cu mare trecere pe urma bogăției sale supte din sudoarea țăranilor. Bine au făcut tânării noștri!

Că publicul ungar a rămas pe-o clipă uluit și n'a putut înțelege nobila revoltă a câtorva români de inimă care încerca să-i strice petrecerea lui urâtă, — asta nu ne privește. Căci, cum am zis, noi nu mai putem suferi insulta murdară a oricărui scriitor din Pesta, care nici măcar nu ne cunoaște. — Și bine să și-o însemne conștientenii noștri. Ceea ce s'a întâmplat Sâmbătă seara a pornit din inspirație momentană. În viitor promitem însă să fim mai bine pregătiți, și vom ști să ne apărăm totdeauna cu demnitate, ori câte ori să vor mai face încercări de-a să atinge cinstea și mândria noastră națională.

Mai avem două întrebări pentru d. director al teatrului din Arad. Nu știe d-sa că teatrul acesta e susținut în mare parte și de români? Și nu înțelege d-sa, că menirea acestei instituțiuni nu este, ca să arunce sămânța dușmăniei între neamuri? Întrebăm numai, dar, dacă va fi nevoie, vom și răspunde...

— **Cununie.** D. Gheorghe Mornailă (Socodor) și dșoara Victoria Lucaciu (Giulavărșand) își vor serba cununia în 31/13 Aprilie a. c. în biserica greco-orientală română din Giulavărșand. Felicitări.

— † **Ioan Popa Necșa.** Un bun amic din București, fost distins luptător la »Tribuna« din Sibiu, ne scrie următoarele: »In ospiciul Panteimon a murit și a fost înmormântat la 18 l. c. (Miercuri), în cimiterul de-acolo, bătrânul nostru șef de tipografie și tovarăș de pușcărie Ioan Popa Necșa«

Aceste șire scurte sunt necrologul unui tipograf român, care pe vremuri și-a luat nu numai partea de muncă la organul comitetului național din Sibiu, ci și partea de suferințe ce au trebuit să îndure toți câți erau pe atunci (1890—1896) la »Tribuna« din Sibiu. În virtutea *patentei imperiale*, se știe, procurorul infunda în pușcărie pe toți câți lucrau la »Tribuna«. Astfel prin anii 1891—1896 tipografi, corectori, mașiniști și redactori erau porniți d'avalma la — Seghedin.

În Sept. 1893, de pildă, au fost înprocesuați și condamnați nu numai redactorii Septimiu Albini și Russu Șirianu, ci și mașinistul Ioan Popa Necșa, tipograful Andrei Balteș și corectorul Alexandru Dordea.

Acești trei din urmă au trecut deja la cele veșnice. Între ei Ioan Popa Necșa a fost un tip simpatic, un bătrân cu inimă și a colindat prin toate temnițele, pururea senin și convins că pentru neam trebuie să suferim cu resemnare. Fie-i memoria binecuvântată.

— **Capriciile babelor.** Anul acesta babele an soșit foarte târziu, mult mai târziu decît le anunță calendarul. Un frig, un vînt ghețos ne-a adus ieri, fără de veste, vreme de zăpadă și ploaie, și pe un moment ne credem nu în Aprilie ci aproape în Februarie. Cu atît mai frumoase făgăduiesc a fi Paștile, căci nu se poate închipui ca în timp de o săptămînă să nu sosească reacțiunea vremii. Și atunci vom trece dela palton direct la costumul de stradă fără pardesiu.

— **Promoțiune.** Bănățeanul student în teologie, d. Aurel Mihaescu, trecând riguroasele, va promova Luni la 5 April, orele 12 a. m. în aula universității cernăuțene în doctor de teologie. Felicitările noastre.

— **Petrecerea din Șiria** care a fost anunțată pe a doua zi de Paști a fost contramandată pentru motive neprevăzute.

— **Marele incendiu din Iași.** Sâmbătă noaptea, pe la orele 2, un incendiu violent a izbucnit la gimnaziul »Alexandru-cel-Bun«, din Iași. Cu toate măsurile energice luate de autorități și cu munca uriașă depusă de pompieri, flăcările au mistuit întreaga clădire, care e o proprietate particulară. În curtea gimnaziului se afla un depozit de droguerie, al proprietarului imobilului. După toate probabilitățile, focul a luat întăi naștere la depozitul de droguerie din neglijența vre-unui servitor. De aceea se și explică repeziciunea cu care întreg gimnaziul a fost cuprins de flăcări. Focul a distrus o parte din arhivă, aparatele de laborator precum și tot mobilierul școlii. Pagubele sunt foarte mari. Incendiul a fost localizat ieri de dimineață la orele 8. Parchetul de Iași a început cercetările spre a descoperi cauza acestui incendiu.

— **Caz de moarte.** Din Pecica ni-se telefonează că a încetat din viața solgăbirăul d'acolo, Sever Bocșan.

— **Școala pentru economia de casă** (școala de menaj), susținută de »Reuniunea femeilor române din Sibiu«, deschide la 15 Aprilie n. un curs nou de bucătărie. Cursul va dura dela 15 Aprilie până la 15 Iulie. Taxa pentru elevele interne e de 150 cor., iar pentru cele externe de 120 cor. Informațiuni detaliate se pot primi dela domnișoara Tulia Bogdan, Sibiu, strada Baier, numărul 1.

— **Shackleton și polul sud.** Corespondentul lui »Times« a ieșit întru întâmpinarea lui Shackleton la Wellington (Zeelanda nouă), și telegrafiază prin cablu la Londra următoarele amănunte interesante:

»Expediția a găsit vulcanul Erebus în activitate: curențe de aburi și de pucioasă ieșeau din crater. Pe zăpadă erau o mulțime de bombe de lavă. Păturile cu cărbuni de pământ, aflate în apropiere de pol, par a fi mai veche, decît epoca terțiară; e de crezut că sunt din cea paleozoică. Profesorul David, unul din tovarășii lui Shackleton, povestește că Shackleton lipsea de mult și cei de pe »Nimrod« se temeau să nu fi pățit o nenorocire.

Deci vasul a plecat să-l caute și peste câte-va zile a și aflat nu de departe de țerm pe Shackleton și pe Wild. I-a luat pe vas. Amândoi erau groaznici de văzute: obrazul le era albastru alb, ochii afundați în văgăune, pielea veștedă. Shackleton a mâncat ceva și, măcar că nu dormise de 2 zile, a plecat să caute pe Marshall și Adams, cari rămăseseră bolnavi de tot, la 50 de mile în urmă. Marshall era prăpădit de tot din pricina cărnei de cal crudă ce mănecase. După trei zile s'au întors cu toții pe »Nimrod.«

Shackleton a făcut ceea ce n'a putut până acum nimeni: o călătorie de 2700 de chlm. în trei luni de zile, iar 160 de chlm. cu patine, aproape fără a dormi.

— **Tiparul lui Napoleon.** În marea expoziție din 1912, care va avea loc la Moscva, se va putea vedea și un obiect interesant: tiparul de care să servea Napoleon, pe timpul campaniei din Rusia. El e făcut din lemn solid de mahagoni și să poate ușor demonta. Cu ocazia retragerii grăbite a trupelor franceze din Rusia, tiparul a rămas uitat, și mai târziu fu vândut la o licitație. Azi aparține unui mare proprietar de tipografii din Vologda.

— **Transportarea cenușei lui Gambetta** în mormântul definitiv s'a făcut Sâmbătă dimineață în prezența autorităților, familiei, amicilor. Coșciugul a fost deschis în mijlocul unei vii emoțiuni. Corpul a fost pus într'un nou coșciug în care s'a pus și un drapel tricolor.

— **Lac artificial.** Se construiește actualmente în Australia, în valea Vass-Combeera, un bazin de o lărgime de 260 metri pe o înălțime de 80 metri având la bază 56 metri lărgime.

Acest lac artificial astfel creat va conține 309,500.000 galoane apă, putând uda o suprafață de 1,500.000 pogoane. Lucrările sunt executate în vederea stabilirii, pe acest punct, a unui oraș destinat a deveni capitala Australiei.

— **Act de mulțămire.** Am fost asigurat reciproc cu soția mea la institutul de asigurare »Transilvania«, și abia jumătate an dela contractarea asigurării, moartea nemiloasă mi-a răpit soția. În urma acesteia, la termenul prescris de condițiile de asigurare mi-s'a plătit întreg capitalul asigurat. Punctuositatea dovedită cu prilejul lividării sumei asigurate înt'atâta mi-a impus, încât m'am decis a contracta cu acest institut o asigurare nouă.

Imi țin deci de datorința plăcută a exprima în calea aceasta direcțiunii institutului de asigurare »Transilvania« precum și agenturei principale din Arad mulțumita mea cea mai profundă pentru culața dovedită față de mine și declar, că cu orice prilej binevenit, mă voi năzui, a recomanda publicului român acest institut ca pe unul, care este la înălțimea chemării sale. *Nădab*, la 31 Martie 1909. *Gheorghe Popovici*, comerciant.

— **Urmările vătămatoare** ale șederii continue se manifestă prin iregularitățile mistuirii. Medicamentul cel mai desăvârșit, după părerea medicilor este apa amară **Franz Jozef**.

x **Sticlărie, porcelanuri**, lămpi și obiecte de lux de argint de china se pot procura pe lângă prețuri fixe și de încredere la urmașul lui Müller Somlyai, Kolozsvár, Kossuth Lajos utca 4 sz., care e furnizorul mai multor institute, întreprinderi și corporațiuni. Candelabre de biserică, lămpi suspendate 2 fl. 50, 12 pahare de apă cisălate 72 cr. Vă rugăm să fiți atenți la firmă.

x **Tot felul de chipiuri militare** și de alte uniforme, apoi ciacăi și calpăce din materia cea mai bună și în prețuri ieftine. Fabricate proprii. *Weber Pál*, măiestru specialist pentru confecționarea chipiurilor. Cașovia (Kassa) Fő utca.

x **»Tokio«** extirpător de băătăuri. Se poate folosi cu succes contra băătăurilor (la picioare), negeilor și contra scortșoarei pielei. După o folosire de 2 zile ne scăpăm de durerea băătăurilor. — 1 dosă 50 fil. Pentru 60 fil. se trimite francat. Adresa: *Tömöri Antal*, *Cegléd*, *1 kerület*.

x **O femeie cruțătoare** dacă extractele de liquer și rum le cumpără dela mine, cruță 100—200% din bani. Se poate căpăta compoziție de rum fin, ezenții de liqueruri: absynth, allasch, anisett, beutură amară engleză, de caisă, pere regale, cacao, ciocoladă, curacao, carthausă, lămie, nucă, cafea, chinin, smeură, marasquină, vișină, menthă, portocală, punciu, rostocin, silvoriu, vanilie, în dose de cite de 50 fileri, din cari se poate pregăti 1½—2 litri de liquer. La comanda de 10 sticle dau ladă gratis și expediez gratis. Ezență de apă de Colonia excelentă. 1 dosă pentru pregătirea 1 litru apă de Colonia — Eau de Cologne — 1 cor. Corespondență și în limba română. Modul de întrebuintare se dă la fiecare sticlă. — **Dobay Kálmán**, drogerie la »Crucea roșie« în **Békéscsaba**, **Vasút-utca**.

Concert, petreceri.

— Societatea de lectură română din Lipova cu concursul filialei din Lipova a societății pentru fond de teatru român, aranjază Marți, a treia zi de Paști (13 April) în localul »Regele Ungariei« producțiune teatrală.

1. »Curiozitate femeiască«, comedie într'un act, localizată M. Popescu n. Bagdan. Persoanele: **Manolache Morar**, dnul **Arcadie Luchin**. **Sofia**, soția lui, dna **Valeria Papp**. **Lucia**, fiica lor, domnișoara **Viorica Evuțian**. **Dobrea**, secretar, dnul **Dr. Ioan Ursu**. **Penescu**, tapersier, dnul **Teodor Roxin**. **Ana**, fata în casă, domnișoara **Virgieia Branisce**.

2. »Idil la țară«, comedie într'un act localizată de **Maria Baiulescu**. Persoanele: **Zamfir Berbec**, mare proprietar, dnul **Dr. Const. Missits**. **Smaranda**, soția lui, domnișoara **Virginia Branisce**. **Vasilache Colet**, negustor, d. **Teodor Roxin**. **Tinca**, soția lui, dna **Valeria Papp**. **Dancescu**, vărul dlui **Berbec**, dl **Arcadie Luchin**. **Mărioara**, orfană sub tutela dlui **Dancescu**, dșoara **Viorica Evuțian**. **Costică Rioșan**, d. **Augustin Szilágyi**. **Petrea**, servitor *.

Inceputul la 8 ore seara. După producțiune urmează dans. Prețurile de intrare pentru teatru și petrecere: Loc I. 3 cor. loc II. 2 cor., loc de stat 1 cor. Bilete se capătă la dnul casier **Aurel Savici** și seara la casă.

— **Organizarea despărțământului »Bucium«** al **Astei**. Convocare: Ca delegat al comitetului central al »Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român« pentru organizarea »Despărțământului Bucium« în Sălaj, prin aceste, din comunele de peste Meseș, aparținătoare comitatului Sălaj, invit pe toți cărturarii și poporul, cari se interesează de înaintarea în cultură a poporului român, la adunarea constituantă a despărțământului, ce se va ținea în Bucium, în localitatea școlii gr-cat. la 15 Aprilie, 10 ore a. m. st. n. cu următorul program: 1. Deschiderea adunării. 2. Constituirea biroului. 3. Inscrierea membrilor. 4. Alegerea comitetului cercual. 5. Eventuale propuneri. 6. Verificarea procesului verbal. **Șimleu**, 28 Martie 1909. *Andrei Cosma*.

— **Tinerimea română din Boiul-mare** invită la producțiunea teatrală împreună cu joc ce va aranja-o Luni în 30 Martie 1909 (a 2 zi de Paști) în sala școlii din loc. Inceputul la 7½ ore seara. Venitul curat este destinat fondului școlar.

Casina română din Lipova cu concursul filiei »Societății pentru un fond de teatru român«, va aranja **Marți a treia zi de Paști**, o producțiune teatrală împreună cu dans.

Ultime informațiuni.

— Prin fir telegrafic. —

Chestiunea abdicării regelui Petru.

Belgrad, 5 April. Ziarele scriu cu multă înverșunare împotriva presei din străinătate, care răspândește fără temei șvonurile despre abdicarea regelui Petru. Un diplomat străin a vorbit cu regele Petru și s'a convins de netemeinicia acestor șvonuri. Moștenitorul de tron, prințul **Alexandru**, va pleca după Paști să facă călătorii de studiu în străinătate.

Convenția comercială.

Belgrad, 5 April. În urma depresiunii economice ce a urmat după răspunsul Serbiei, populația e foarte îngrijorată de soarta convenției comerciale cu Austro-Ungaria. S'a pornit o mișcare împotriva lui **Pașici** și **Milovanovici**, pentru a-i sili să reia cât mai curând firul negocierilor cu guvernul austro ungar.

Pedepsirea conspiratorilor.

Belgrad, 5 April. Ministrul de război, **Jivkovic** a primit ordin dela regele, să pedepsească cu toată rigoarea pe ofițerii și subofițerii cari au urzit conspirația antidinastică. Mai mulți ofițeri ai statului major au plecat la **Niș** și **Kraguievac** pentru a descoperi pe conspiratori. S'au făcut mai multe arestări.

O deputațiunea sârbească în Muntenegru.

Belgrad, 5 April. O deputațiune specială, sub conducerea ministrului **Protici** va merge zilele acestea în Muntenegru să liniștească iritațiunea ce domnește acolo.

Recunoașterea anexiunii.

Paris, April. 5 Ieri după amiază delegatul austro-ungar din Paris a făcut pași pentru recunoașterea anexiunii. Ministrul de externe **Pichon** a răspuns favorabil. E nădejde că în jurul recunoașterii nu se va mai ivi nici o piedică.

Achitarea învățătorului Popovici.

Oradea-mare, Aprilie, 5. **Curtea de apel**, desbatând apelul învățătorului **Dimitrie Popovici** din Cuvin, destituit și condamnat la 3 luni închisoare pentru »afățare« azi după apărarea strălucită a avocatului **Dr. Iustin Marșieu** a achitat pe acuzatul. Procurorul nu a apelat sentința.

BIBLIOGRAFII.

A apărut: »**Luceafărul**« Nr. 7 cu următorul sumar: **I. Agârbiceanu**, Teleguț (schiță); **A. Seca**, Cântec (poezie); **Caton Theodorian**, Felicitări (schiță); **G. Rotică**, S'a dus (poezie); **Maria Cuișan**, Închinare (poezie); **Simina Bran**, O floare (poezie); **E. Hodoș**, Pagini străine: **Ivan Turghiev**: Ceasul; **Dări de seamă**: **G. Asachi**: Poezii (**G. Bogdan-Duică**). Două volume de critică impresionistă (**I. Duma**). **N. Iorga**: »Geschichte des osmanischen Reiches« (**I. G. S. Petrow**: Calea spre Dumnezeu (**Gh. T.**); **Cronică**: **Pesimismul** lui **Eminescu** alături de pesimismul lui **Lenau** (**C. Lacea**). Conferințele și seratele »Asociațiunii« **Cobzarul** (**O. de K.**). **Fluierul Ciobanului**. Conferințe în Brașov (**L.**). **Concertul tin.** din **Budapesta**. **Biserica lui Horia**. **Mobile românești**. **Reviste și ziare**. **Știri**. — **Poșta Redacției**. — **Bibliografie**. **Ilustrațiuni**: **Mobilierul** unei odăi românești. **Biserica lui Horia**. **Mauzoleul** lui **Ion Brătianu**. **Vedere din parcul dela Florica**.

La librăria »Tribunei« se află de vânzare următoarele cărți:

No. 24 »**Scrieri alese**«, de **Mumuleanu**, **Hrisov**, **verghi**, **Cuciuzeanu**.

No. 25 »**Catehismul bisericii Budhiste** și **Miază-zi**«, traducere de **Gr. Goilav**.

Poșta Administrației.

1. **Bucur**, **Trembovla**. Rugăm să ne comunice din nou, ce cărți voiți.

A. Balanescu, **Anina**. Am primit 2 cor. abonament pe luna **Aprile** a. c.

Economie.

Piața de cereale din Arad.

Arad, 2 Aprilie

S'au vândut azi:

grâu 800 mm.	12.90—13
cucuruz 500 mm.	6.70—6.80
săcară	9.50—
ovăs	7.90—
orz	7.50—

Prețurile sunt socoite în coroane și după 100 klg.

Grâu pe Aprilie 1909	26.94—26.96
Săcară pe Aprilie	19.78—19.80
Cucuruz pe Maiu	14.86—14.90
Ovăs pe Aprilie	17.20—17.24

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta

Budapesta, 2 Aprilie 1909

INCHEIEREA la 1 ORĂ și jum.:

Prețul cerealelor după 100 klg. a fost următorul:

Grâu nou	
De Tisa	28 K. 45—K. —
Din comitatul Albei	28 » 15 — »
De Pesta	28 » 20 — »
Bănățenesc	28 » 40 — »
De Bacica	28 » 45 — »
Săcară	19 » 90—20 »
Orzul de nutreț, cvalit. I.	17 » 90—18 »
» » calitatea a II.	17 » 50—17 »
Ovăs	18 » 30—18 »
» »	18 » 10—18 »
Cucuruz	15 » —15 »

Redactor responsabil **Constantin Savu**
Editor proprietar **Gheorghe Nichin**.

Casă de închiriat.

În frunzașă comună Șistaroveț sub Nr. 21 se află la locul cel mai potrivit o casă foarte acomodată pentru prăvălie și cârciumă de închiriat. Comuna e curată românească cu peste 300 numere de case și pentru a mai multor comune cari gravitează spre ea. În întreaga comună de prezent e numai o singură prăvălie și cârciumă. Tot acolo se află de vânzare 2 vagoane fân, calitate foarte bună cu 11 Cor. 1 mm. cât la vagon, iar în Guravoi am 1400 pături de fag goron, grosime 30—90 cm. de vânzare.

Schmidutz József

fabricant de instrumente muzicale și magazin de tot soiul de instr. muzicale.

KULA (comit. Baci).

Se capătă: **Violine, goarne, harmonice, tambure** și cele mai bune gramofone precum și orice instrumente muzicale.

Primește repararea a orice soi de instrumente muzicale cu prețuri ieftine și pe lângă garanție. Țin în depozit violine și cimbale fabricate în țară și străinătate precum și coarde de oțel englez pentru tambure.

In Sibiu (Nagyszeben)

Vanele de baie Stuchlich

O piesă e numai cu 40 de cor.

Încălzește în 3/4 de oră 150 de litri de apă, pentru care consumă ca combustibil numai 10 fileri de cărbuni de lemn.

O vană de neîncălzit numai 24 cor.

Lungimea fundului vanei 122 cm.

:: :: Înălțimea de 60 cm. :: ::

Comandele se efulnesc imediat și se trimt cu rambursă.

Gustav Stuchlich

Entengasse 17. HERMANSTADT. Saggasse 15.

Oltoieri de struguri

expediază, garantând de soi asortiment bogat, care de ani e recunoscut de primii și cel mai trainic;

Küküllömenti első szőlőoltvány-telep

proprietar: **Caspari Frigyes, Medgyes 23. sz. (Nagyküküllő megye).**

==== Potli și cereți prețuri curente ilustrate! ====

Din prețul curent se pot cere scrisori de recunoștință din toate părțile țării; și așa toți cei ce doresc să comande pot cere mai întâi informații dela persoanele cunoscute așa verbal ca și în scris, despre încrederea ce pot avea în ferma de sus.

Zénithul de gumă

deja după câteva zile s'a dovedit prin mil de scrisori de recunoștință dovedește că

specialitățile (preservative)

pentru dame și domni, inventate sub numele Zenith sunt cele mai de încredere, nu strică sănătatea, oeeace eră defectul celor de până acum.

Prețul: 1 duzină de Zénith pentru domni 8 cor., 1 bucată Zénith pentru dame 7 cor.

La comandă vă rugăm să fiți atenți la numele Zénith, căci numai atunci e veritabil, dacă e provăzut cu marca Zénith. — Se trimite în străinătate și în țară pe lângă cea mai mare discreție, recom. și cu rambursă.

Agentura principală în Ungaria:

DEUTSCH IZIDOR

magazin de instrumente medicale și pentru îngrijirea bolnavilor.

Szabadka, Kossuth-u.

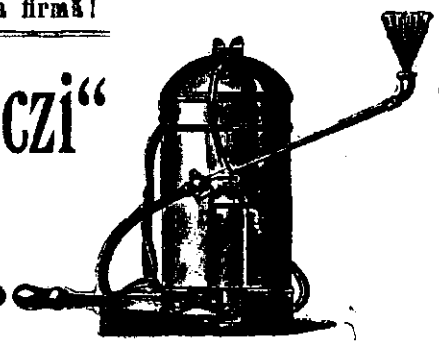
Fiți atenți la firmă!

„Rákóczi“

cea mai mare fabrică

de stropitoare

— toare —

POLLATSEK A., Gzepléd.

Recomandă fabricatele proprii de stropitoare »Rákóczi«, pe lângă cea mai deplină garanță.

Revânzătorilor se dă rabat.

Să ne ferim de orice imitații.

Crema Salvator cel mai bun cosmetic pentru mâni și față, contra pișturilor și a necurătenilor de pe față. 1 borcan 1 cor.

Pudra Salvator, apără fața de părleală și face pelea albă ca laptele. Albă, roză și crem, 1 cutie 1 coroană.

Săpun Salvator, în timpul cel mai scurt face pelea fină și fragedă. 1 bucată o coroană.

Praf de pele Salvator Nr. III. un medicament sigur contra a-sudării mânilor și a picioarelor, absolut nestricăcios. 1 cutie 1 coroană.

Soirt de vin (Franzbrandwein) Salvator. Un medicament de casă cunoscut care nu trebuie să lipsească din nici o casă. Se recomandă la orice răceală, durere de cap, migrenă, junghiuri, reumă și ischios. Prețul unei sticle 1 coroană.

Schwedische Tropfen. (Picături de Svedia) o doctorie probată contra boalelor de stomac. O sticlă originală 1 coroană.

Balsam pentru bătăături depărtează repede și fără durere orice bătăătură, pelea întărită sau negei. Prețul unei sticle cu pensulă 70 fileri.

Toate aceste preparate sunt numai atunci veritabile, dacă sunt provăzute cu marca de scut »Salvator«.

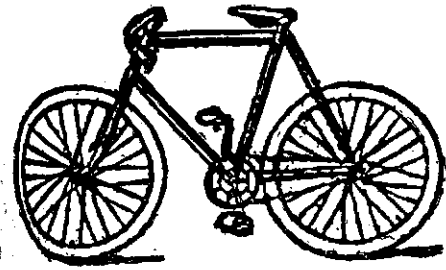
Comandele din provincă se execută prompt și cu băgare de seamă.

S. Mittelbach, farmacia și drogheria la Salvator. Zagrab (Croația).

ANUNȚURI

Primește administrația »Tribuna« pe lângă prețurile cele mai moderate.

Cele mai bune biciclete pentru 120 cor.

se pot căpăta dela firma

Kalenda János

în Oradia-Mare (Nagyvárad), lângă biserica cu lună.

Tot acolo se pot capăta pe ales: mașini de cusut, gramofone și arme.

Mare atelier de reparat.

Telefon în legătură cu întreg comitatul 245.

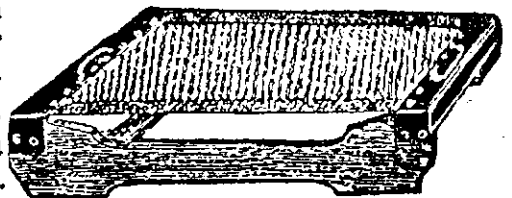
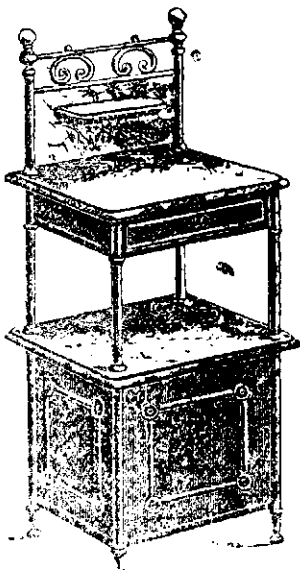
TUNCZKY GYULA

Prima fabrică de mobile de fer și aramă, de somiere de sîrmă și trăsuri de copiii din Ungaria de Sud.

TEMESVÁR - Jozsefváros, Hunyadi utca 48.

Își recomandă mobilele de fer și de aramă, soniere de oțel pentru paturi după măsură, fabricație proprie.

Primește aranjamentul hotelurilor, internatelor și șpitalelor, face paviloane de fer după măsură. Catalog de prețuri la dorință gratuit și franco.

**Cel dintâu atelier de pietri monumentale aranjat
cu putere electrică.**

GERSTENBREIN TAMÁS és TÁRSA măiestru de monumente
și pietri de cimitir —
Fabricație proprie din marmoră, granit, labrador etc.

Din pietri de mormânt magazina se află în
Kolozsvár, Ferencz József-ut 25.

Cancelaria și magazinul central:

Kolozsvár, Dézsma-u. 21.

Telefon 662.

Filiale: Nagyvárad, Nagyszeben, Déva și Bánpatak.

Fritsch & Connert

atelier de ghete.

Mediaș — Medgyes.

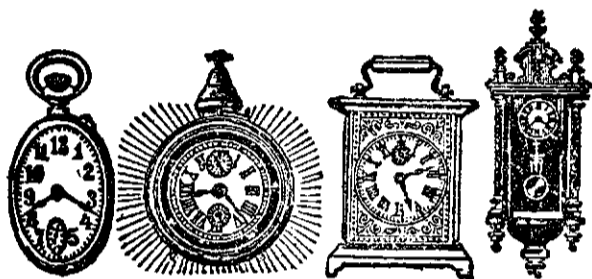
Lucru de mână garantat

- Ghete de șevro pentru domni . . . K 11.—
- „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ K 11.—
- „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ K 10.50
- „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ K 9.50
- Jumătăți de șevro pentru dame . . . K 8.—
- Ghete tari de muncitori dela . . . K 6.80
- Ghete de copii dela . . . . . K 3.—

Material de I-a clasă.

Cum să vă dovedesc

că clasornicele date mie vor fi reparate
punctual! Cel mai simplu mod de a tri-
mite clasornicele stricate pe postă. —

Neu Vilmos

clasornicar și
glavaergiu

Seghedin
Károlyi-u. 3.

Unde se repară cla-
sornicele în mod

special, prompt cu garanție de 3 ani și prețuri favorabile. — — —

Ține în depozit clasornice de buzunar, pendule și clasornice cu a-
larmă, precum și bijuterii și obiecte pe argint de China, cu prețurile cele
mai favorabile. — Cumpără frânturi de aur și de argint cu prețurile cele
mai mari sau le schimbă bu obiecte noi.

Comandele din provincie se săvârșesc punctual și se împachetează
cu mare îngrijire.

Jambrik József

auritor, vâpsitor
de biserici, pregătit de cadre (rame) aurib. e.
SEGHEDIN.

— (Szeged), Iskola utca 6 sz. —

PRIMEȘTE orice lucrări noi și reparări
de această branșă precum:
altare, amvoane, cruci, prapori (steaguri),
icoane și cadre (rame), precum și reno-
rea și vâpsirea obiectelor bisericesti cu aurul
— cel mai bun care nu-și pierde fața. —

Prețuri favorabile și
executare cu punctualitate.

să se adreseze,

cine dorește a cumpăra
Material de calitate primă.

Pentru cultivare în mare sunt acomodați:

PRUNII.

Furnisăm pomi desvoltați cu coroane frumoase
1000 bucăți cu 700 cor.

Preț-curenturi despre articlii de po-
mărit și vierit, trimite gratis și franco.

FISCHER u. Comp
Pomi Viticultură

Dubinievicz Oszkár

— comerciant de articole medicale chimice și parfumar. —

Kolozsvár, str. Deák-Ferencz nr. 8.

Recomandă în prețurile cele mai ieftine

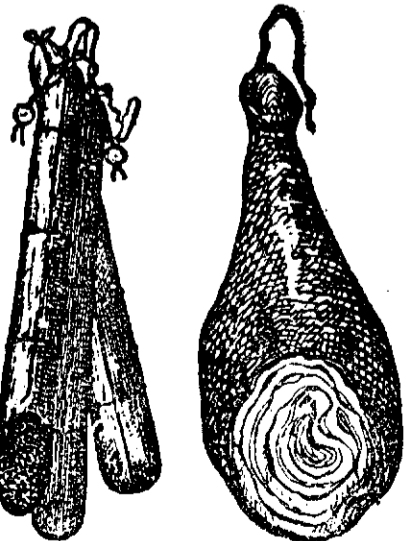
Esențe de rom și licheuri cu prescripții de pregătire

Văpseli mirositoare

Parfumuri, pudre, săpunuri din țară și străine

Gazete pentru instrumente de manicurare și parfumar.

Petrol-China cel mai bun mijloc contra
mătreței a căderii părului
și cărunțirii. Prețul Cor. 1.20

Schimek János

carnățarie și fabrică de salamă
Sibiu — Nagyszeben
Rosenanger 6.

Recomandă specialitățile
excelente de cernățării,
precum și de salamă cu
prețurile cele mai ieftine
de zi. La comar de mari
se dă rabat. — Expediare
cu poșta și cu trenul. Ser-
viciu prompt și coaștințios.

Magazin bogat asortat în
mobile de fier, aramă,

**mo-
bile**

**de grădină și
trăsuri pentru copii**

dela exeuția cea mai simplă
pană la cea mai elegantă. —

Prețuri moderate.

Catalog la cerere gratuit și francat trimite firma

OBERT VILMOS

— Mediaș — Medgyes. —

